

12 REGIONY A MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

Členěním ukazatelů národních účtů do podrobnějších územních celků se zabývají regionální účty. Používají stejnou koncepci a definice jako účty za národní hospodářství. Vycházejí přitom z ročních národních účtů sestavených za Českou republiku a metodicky odpovídají Evropskému systému účtů (ESA 1995). Důsledně dodržují pravidla platná pro členské země Evropské unie a jsou s regionálními účty dalších zemí EU srovnatelné (harmonizované).

Úplná soustava účtů za regionální celky by znamenala zacházet s každým regionem jako samostatným hospodářským územím a měřit všechny jeho vnější transakce s ostatními regiony samostatně. Koncepční obtížnost takových měření vysvětluje omezení regionálních účtů na zaznamenání některých souhrnných ukazatelů a na dílčí účty institucionálních sektorů.

Regionální účty jsou zaměřeny na sestavování těchto makroekonomických ukazatelů: hrubá přidaná hodnota podle odvětví, hrubý domácí produkt, tvorba hrubého fixního kapitálu, ukazatele zaměstnanosti (pracovníci, zaměstnanci, odpracované hodiny) a sektorové účty domácností – účet rozdělení prvotních důchodů, účet druhotného rozdělení důchodů.

Regionálními celky se rozumí území podle klasifikace NUTS¹ – jednotné klasifikace územního členění Evropské unie. V České republice jde o úroveň NUTS 3 – kraje (14 celků) a úroveň NUTS 2 – oblasti (8 celků). Jako celek NUTS 1 je klasifikována celá Česká republika, i když to není v souladu s aktuálně platnými pravidly Evropské unie.

Regionální účty jsou založeny na transakcích jednotek, které jsou rezidenty na území regionu. Jednotlivé ukazatele jsou zjišťovány pracovištní metodou, to znamená, že údaje za podniky jsou alokovány do regionů podle skutečného místa působení místní jednotky. Ukazatele účtů domácností se vztahují k místu bydliště domácností.

Pokud informace za místní jednotky, které jsou rezidenty na daném území, nejsou dostupné, používá se rozdělovací klíč blízký měřenému ukazateli pro alokaci údaje za vyšší úroveň (podnik, národní hospodářství). Hrubá přidaná hodnota za multi-regionální organizace je alokována na základě struktury mezd vyplácených subjekty v jednotlivých krajích (tzv. metoda pseudo-bottom-up).

Regionální makroekonomické ukazatele jsou revidovány v souladu s revizemi ročních národních účtů. Za rok 2010 vycházejí zatím z předběžné verze ročních národních účtů. Časová řada je dostupná od roku 1995, přičemž současné kraje vznikly až v roce 2000 (údaje za místní jednotky byly dříve dostupné v členění podle okresů, jejichž seskupením vznikly i současné kraje). Na rozdíl od ročních národních účtů však nejsou dostupné údaje za období 1990–1994.

Pro potřeby mezinárodního srovnání je ukazatel celkového HDP přepočten do standardu kupní síly (PPS)² dle údajů publikovaných Evropským statistickým úřadem (EUROSTAT). Uvedený přepočet je v této kapitole použit nejen pro srovnání regionů ČR s průměrem EU, ale i pro srovnání úrovně národního HDP na obyvatele členských zemí a vybraných nečlenských států s průměrem EU a také pro porovnání úrovně cenové hladiny v jednotlivých zemích s průměrem EU.

---

¹ NUTS (Nomenclature of Statistical Territorial Units) – Klasifikace územních statistických jednotek. Současná podoba vymezení oblastí NUTS v EU vychází z nařízení Rady a Parlamentu EU č. 1059/2003, kterým jsou dány populační limity pro jednotlivé celky NUTS a pravidla a frekvence případných revizí regionálního členění. Vymezují například, že regionální celek NUTS 3 musí mít v rámci členské země v průměru 150–800 tisíc obyvatel, celek NUTS 2 průměrně 0,8–3 milióny obyvatel a NUTS 1 v průměru 3–7 miliónů obyvatel.

² PPS (Purchasing Power Standard) je měle vytvořená měnová jednotka používaná při mezinárodních srovnáních k vyjádření objemu ekonomických souhrnných ukazatelů. Pomocí ní dochází k přepočtu hodnoty všech složek HDP na průměrnou cenovou hladinu v EU a tím k vyloučení rozdílů v cenových hladinách (respektive deformací souvisejících se směnnými kurzy národních měn vůči euru).